

Farma Hucul na Janově Hoře byla kdysi německou usedlostí a později teletníkem

Hucul

je šmudlací

Co znamená starat se ve dvou o chod farmy se sedmdesáti koňmi, penzionem, třemi sty hektary pozemků, dvěma dětmi, zaměstnanci, spoustou papírování a splátkami na krku? Znamená to být třeba jezdcem, účetním, prodavačkou, kuchařkou, topičem či traktoristou.

Stádo jde na noc do ohraady

Přibč téměř sedmdesátihlavého stáda huculských koní na Janově Hoře začal v roce 1979. Skupina lidí se rozhodla zachránit v tehdejší Československu postupně vymírající plemeno nenáročného a odolného horského koně. Část této skupiny pak získala podporu státního statku Vysoké nad Jizerou. Ten dal k dispozici teletník, někdejší německou usedlost ve strání nad vesnicí Vítkovice, a první brigádníci pod hlavičkou Českého svazu ochránců přírody jej začali zvelebovat. Mnohým z nich to tehdy obrátilo život naruby. Komunita kolem

postupně budované farmy se pro spoustu mladých lidí stala doslova posedlostí a někteří se tam dodnes vracejí.

Na silvestra roku 1980 přišla na Janovu Horu klisna Bludička a hřebec Silvestr. A tehdy to vlastně všechno začalo doopravdy.

Na koně nesednu

Farmu Hucul na Janově Hoře dnes provozují manželé Inka a Ivan Karbusičti. Zatímco Ivan byl při budování farmy od samého začátku, Inka tam poprvé přišla koncem osmdesátých let. Dnes sama připouští, že to nebyla láska na první pohled. „Přijela jsem na týdenní pracovní tábor

s koňmi a slíbili mi, že nebudu na koně muset sednout, protože jsem s nimi nikdy předtím nepřišla do styku. Ale hned druhý den mě samozřejmě na koně posadili,“ směje se Inka, zatímco její manžel se jen tak mihne kolem a zamává ze dveří. „Pak jsem sem pár dalších let jezдила na brigády a přitom pracovala v plzeňské Škodovce a v roce 1989 jsem tady začala pracovat natrvalo jako ošetřovatelka koní. V dětství jsem snila o tom, že jednou budu mít velkého koně a velkého psa, teď mám stádo malých koní a malého psa... No, nějak se do toho přimíchala životní realita.“

Práce u koní je pro chlapy, ale potkáte tam i hrděné dívky

První zmínky o koni huculském

Jsou staré čtyři sta let. Karpaty tehdy osidlovali rumunsko-fusňští pastevci na úteku před tureckými nájezdy. Název hucul má kořeny v rumunském slove hotul, což znamená zbojník. Podle jiné teorie se jmenuje po tamní oblasti Huculsko. Koně, zvyklého pracovat v těžkých horských terénech, si povívali rakousko-uherský vojáci, a aby ho mohli využívat pro armádu, zabilozi v roce 1856 v Lučině v dnešním Rumunsku první chov. Z hrůz na záchranu huculského koně v sedmdesátých letech minulého století vznikl vedle Janovy Hory i dnešní Hucul Club, který chová huculy na farmě Aster v osadě Zmrzák v Praze 5-Řeporyjích.

Inka Karbusická s huculští koně

koní, jezděly na vyjížďce, nebo kancelářská síla. Jsem ráda, když to lady působí, jako bychom byli pořád na dovolené, ale vypadá to tak jen navenek. Je ovšem příjemné poznávat nové a nové lidi, kteří sem jezdí, a taky je fajn, když za mnou přijdou známí, protože sama nemám čas někoho navštěvovat. A když se jim tady líbí, je to pro mě největší uspokojení."

Pro pozorovatele zvenčí to opravdu vypadá idyllicky. Krásný letní den přilákal na vyjížďku spoustu lidí, a když jezdci sesedají přímo před

burdu ještě navíc traktoristka a topička. Nejvíce mě mrzí, když mám pocit, že pro samou práci pro cizí lidi se nemůžeme dostatečně věnovat vlastním dětem. Máme pětiletého Vítku a jedenáctiletou Bětku. Ta už ovšem na farmě zastane spoustu práce a je úžasně, když spolu můžeme jezdit na vyjížďky."

Papíry, papíry

Pro nezasvěcené je třeba říci, že příjmy farmy Hucul tvoří celoroční provoz penzionu s ubytováním a stravováním, vyjížďky na koních pro jednotlivce

vedu takový soubor sama se sebou. Ale postupně mě to zoceluje, už si musím umět věci zorganizovat a naplánovat, je to nutnost a zároveň cítím, že je to pro mě i přínosem," říká Inka Karbusická.

Farma funguje na principu stále populárnějších agroturistických ubytovacích zařízení, ale její chod tak trochu popírá obvyklé zákonitosti marketingu.

"Nerada dávám inzeráty a nespolupracuji s cestovními kancelářemi. Jsem mnohem raději, když sem přijdou lidé, kteří se o Janově Hoře od někoho dozvěděli nebo kterým jsem zdejší podmínky popsala sama. To pak vědí, do čeho jdou, a nebývají překvapeni. Už také máme svoji klientelu, která se sem pravidelně vrací."

Nenáročný kůň

Na huculského koně se někdy dívají tak trochu skrze prsty třeba příznivci dostihových koní. Když srovnáte dostihového anglického plnokrevníka s huculem, je to, jako byste vedle sebe postavili knizepána a Rumcajse. Když se ptám Inky Karbusické, čím je výjimečný huculský kůň, chvíli se zamyslí a pak se smíchem a trochu záhadně odpoví: "Hucul je šmudlací..." Potom už vážně dodává, že hucul se velmi dobře hodí na provoz v jízdárně, protože není příliš temperamentní, je menšího vzrůstu a řada lidí tak na něm snáze překoná strach z výšky a z velkého koně. "Je to opravdu velmi nenáročný kůň. Je celý rok na pastvinách, i v zimě. Je to pro něj naprosto přirozené, nejde o žádné trápení zvířat, jak si někdy lidé myslí."

A co znamená, že je šmudlací? To už musíte zjistit sami. Hucula se totiž za ta léta práce skutečně podařilo zachránit a Janova Hora dnes není zdaleka jediným místem, kde ho můžete potkat.

RICHARD GURYČA

Foto autor

Návrat z vyjížďky

Kde hledat Janovu Horu

- Farmu Hucul najdete ve stráni nad vesnicí Vítkovice poblíž Jilemnice v Krkonoších.
- Kontakt: Janova Hora 92, 512 38 Vítkovice v Krkonoších, tel.: (+420) 481 582 819; 481 582 724; 481 582 734; (+420) 603 150 697.
- Informace: www.hucul.cz

chatou, vypadají spokojeně. Stačí potom udělat pár kroků k okénku bufetu, koupit si kávu, pivo nebo klobásu a z těžkých dřevěných lavic před chatou pozorovat siluety koní v okolních ohradách.

"Naštěstí jsme na to na všechno dva. Znamená to vést účetnictví, zajišťovat obsazenost penzionu, organizovat vyjížďky na koních, udržovat reklamu, internetové stránky, pořádat tady různé akce... Například každý rok v červnu pořádáme křtiny hřibů."

Jediné dvě věci, které tady nedělám a ani se je nechci učit, jsou topení v kotli a ježdění v traktorů. Pokud bych jednou povolila,

i skupiny, prodej koní a dotace na ekologicky obhospodařované pozemky. Tvrdou daní právě za ony dotace je velmi obsáhlá administrativa, která je natolik složitá, že mnoho potenciálních ekozemědělců všechno to papírování raději předem vzdá.

O stádo a provoz penzionu se samozřejmě starají také zaměstnanci. Mnoho z nich zjistí, že idyllické představy o práci v sedle uprostřed nádherné horské přírody nemají s realitou mnoho společného. "Naučit se někomu šéfovat, něco někomu přikazovat, to je pro mě největší kámen úrazu. Dělán to nerada a pořad

odpovědnost. Ať už to bylo jakkoli, komunita se rozešla a farma začala fungovat na profesionální bázi. Co to obnáší? Hlavně budování kvalitního chovného stáda, každý rok přírůstek hřibat po kvalitních rodičích, odchov mladých koní v těch nejlepších podmínkách, které si lze pro huculy představit. Inka Karbusická však říká, že jí občas připadá, jako by všechna práce s koňmi byla pro ni jen takovým doplňkem k práci kolem hospodářství a penzionu.

"Nedá se tady oddělit práce a volný čas, máme celoroční sezonu, hosté se střídají a my tu musíme být pořád. Vstávám denně v půl sedmé a chodím spát třeba v sedm nebo v osm večer, ale taky v pět ráno. Můj běžný pracovní den vypadá podle toho, jestli jsem zrovna prodavačka v bufetu, uklízečka, ošetřovatelka

Beton filozofů

Farmu budovali především brigádníci a na její podobě je to dodnes trochu znát. Pamětníci vzpomínají, jak se učili klást dlažbu doslova za pochodu a beton, namíchaný budoucími doktory filozofie, se skutečnému betonu příliš nepodobal. Počátkem devadesátých let však bylo jasné, že chod farmy se bude muset zásadně změnit. Inka a Ivan Karbusičti se tedy přihlásili do veřejné soutěže a Janovu Horu koupili. Pro mnohé lidi ze společenství kolem farmy to bylo tvrdé rána. Janovu Horu, která do té doby patřila všem, měl náhle někdo vlastnit. Inka o té době nechce příliš hovořit. Dnes ovšem většina lidí z někdejší komunity zřejmě pochopila to, co bylo už tehdy jasné Ivanu Karbusickému – že totiž někdo musí za chod farmy především převzít